

naloga je sovsema druga; duhovniki so narodu vzgledi in likavci, njihova dolžnost je narod iz kaluže nevednosti izvleči, ali, če se je krivih mnenj naseljal, jih odrinuti in blagih vcepiti in sicer na najlepši podlagi svete vere in narodnosti, ki se ujemate kakor zrak in življenje. Le tako narodu koristimo; in sicer smo najemniki; volk prilomastivši pobere ovčice in se ž njimi pogosti. Vselej nam bodi geslo: „vera in narodnost“.

Iz Kamce se pride v dveh urah v Selnico, kateri se po nemško pravi „Zellniz“; Nemci namreč radi s v e spremenjajo na začetku kakega imena: „Zmollnigg“, „Zlap“ po naše „Smolnik“, „Slap“. Tu so res kaki trije naseljenci, ki hočejo celo župo po svojem kopitu obrniti. Čeravno tudi ti znajo z družino po naše govoriti, se vendar ponasajo kakor bi jih bil kdo navlaš posljal sejat tujstvo po naši zemlji. Čalarno je, kar smo tu zvedili, da namreč odbor, v katerem sta bila dva Nemca na čelu, drugi (bilo jih je okoli 20) pa hribarji, ne vedé jih največ ne brati ne pisati, ne nemški, je prišel prosit vladika, ki so ondi birmali, da bi učilnica po nemško osnovana bila!! Ravno tu bi tudi treba bilo še druge razmere odpraviti. Vračnikom (zdravnikom) je menda treba, ako hočejo ljudem pomagati, njihov jezik znati, da bolnika, bolezen razkladajočega, razumejo in mu pomagati morejo, ne pa jih nemštva siliti; koliko nesreče se lahko po nerazumljivosti pripeti! Tedaj bi treba bilo, da vračnik dobro ljudi razume tudi v Selnici. Gospodje kaplani, naši možje, se trudijo tu živo našo reč braniti in ohraniti. Solnce, sijaj pred njihove vrata! (Dal. sl.)

Slovenstvo na Goriškem.

(Konec).

Po teh pravilih prestvarjene učilnice bodo ne le narodskim pravicam, temuč tudi deželskim potrebam zadostile.

Ena najsilniših potreb pa je, da bi naše uradništvo, ki ima z ljudstvom opraviti, poleg nemškega in laškega tudi slovensko umelo in pisalo. Bodo li slovenske kancelije vselej in zmiraj le z laškimi ali nemškimi dopisi in spisi Slovence razsvetljevale? Koliko nevšečnosti, merzenja, godernjanja, kletstva po kancelijah in drugod zavoljo skrivnostnega laškutarenja. Ali niso to žive znamenja, česa da ljudstvo želi, narod tirja? — Če že slovenski s Slovencom govoriti moraš, da te razume, zakaj mu tudi ne pišeš slovenski? Ako komu slovenska slovnica zobe zvija, zakaj mu slovenski kruh skomin ne dela?

Menda ni nobenega pametnega človeka, ki bi se tem tirjatvam ustavljal govore, da je Gorica laška ali pa celó „äusserste deutsche Culturstätte“, ker bi s takim govorjenjem prečitno kazal, da hoče štatistiko goriške grofije po oni goriškega teatra skovati. Če bi pa vendar še kak izobraženec tako zlo o štatističnih vednostih bolehal, mu svetujemo, ako mu je za zdravje mar, vsaj letopise (programme) goriške gimnazije prebrati. Ker je večina šolcov (če ne vsi) iz Goriškega, se sme po njih narodnosti primerno večina Goričanov soditi. Letopisi celega desetletja spričujejo z očitnimi številkami („und die Zahlen sprechen“) da je na goriški gimnazii mnogo več Slovincov kot Furlanov, Italijanov, Nemcov in vseh družih skupaj, akoravno marsikter slovenskih meščanov, boječ se škricovega „šklafa“ mater zatajuje in v društvo junaških „uskokov“ pobegne. Pri vsem tem, da čarobna bisaga „der hochmüthigen Selbstverachtung“ ni še svoje vabivne moči zgubila, se vendar večina Slovincov od leta do leta jasneje razodeva. Kar so namreč ljudske šole gostejše jeli saditi, se tudi veliko več mladine iz kmetov po goriških šolah vidi in sliši; letos se jih je bilo toliko za prvi gimnazijski red oglasilo, da so mnogim zavoljo premajhnega prostora slovó dati mogli. Le škoda, da se jim zdaj v te šole stopivšim preveč to krati, do česa imajo po svojem Stvarniku pravico. Škoda! pravim, kajti

tako ravnanje jim prerado domače čutje kvari in ubija, dokler ga skoz in skoz „indifferentizem“ ne skvari in ubije. In na teh podertinah domorodnega živelja hočejo nekteri razsvetljenci še zmiraj pozračne gradove ptuje omike izslamiti, češ, da bi naše blagostanje preterdno bilo, ako bi na neomajljivi podlagi narodskih pravic slonelo in v vzajemnem ljubljenci različnih narodov novega vžitka jemalo. Dokler so možje, ki o šolskih rečeh veljavno besedo imajo, s takimi misli navdani, bo slovenščini malo vijolic cvetelo.

Takrat pa, kadar bo v vsem dano narodu, kar je narodovega, bo povsod ogromni glas veselega petja donel in ne en narod sam, ampak narodi vsi bojo slavo peli presvitlemu caru složne Avstrije! A. Ž.

Slovníška drobtinica.

V lanskim „Novicah“ je gospod Cigale popraševal, ali je komu znano, da se vlaško mesto „Tolmezzo“ po slovensko „Temenice“ zove. Ne vem, ali je kdo odgovoril na to uprašanje. Ravno danas, ko Vam to pišem, sem imel priložnost, o tem govoriti z nekim „Karnielom“, ki je doma iz tolmezzo-skega okraja, ki pa dobro govori po isterski. Pravil mi je, da mesto Tolmezzo stoji v tako zvanem „Karnii“ (odtod ime „Karniel“, katerih je po Istri povsod dosti), — dalje da njemu ni znano, da bi Tolmezzo imelo kako slovansko ime, in da ga Karnieli v svojem karnielskem narečju, ktero je podnarečje furlanščine, imenujejo „Tumieč“. Najberže toraj, da je kdo kakega Karniela čul reči „Tumiječ“ ali „Tumieč“ in je mislil, da pravi „Temenice“. Lovro Primčkov.

Kratkočasno berilo.

Bejži, bejži ljub' moj stric!

Baba hujša ko hudič.

Narodna pesnička.

Dosti razločnega blaga ima svet v svoji široki škrinji shranjenega; vendar vse premoženje toliko ne velja ko ljuba zlata zadovoljnost. Ona stori siromaka dosti srečnejega od lakomnega bogatina; nesrečnemu pomaga križ nositi, vliiva zdravilo tolažbe v žgeče rane ubozega človeka, pa tudi bogatina še le stori bogatega. Ker je zadovoljnost za človeka na svetu toliko draga reč, jo tudi hudo sovraži rogljač, — oni nemili sovražnik človeške sreče. Kjer najde zadovoljnost domá, tam laja, škriplje in se peni proti nji, ter jo hoče pregnati.

Bila sta nekđaj zakonca, mož in žena, sicer brez zlata in srebra, vendar zadovoljnost je kraljevala v njuni hiši. Živela sta mirno, pohlevno, zadovoljno, v pravi ljubezni kakor golob in golobica. Daleč okoli so ljudje poznali njuno srečo, in veselili so se nad njima, zakaj dopadla jim je njuna ljubezen in zadovoljnost. Le hudič sam je mermral nad tem; noč in dan se je potezal in mumljaj okoli voglov njunega hrama; v vsakega je zijal; prizadeval si je, kar je le njegova zvita buča zmisliti znala, da bi nemir in prepir med srečna zakonca posejal. Zdaj je dregnul enega, zdaj družega; zdaj je moža huskal proti ženi, zdaj je iskal ženi ugasniti ljubezen do moža. Vendar vse bilo je zastonj.

Ko peklenšček vidi, da nastavlja zanjke brez uspeha, zadnjič obupa, čmerno zaluskne duri za sabo in jezen peté pobere. Sram ga je bilo, da ne more ničesa opraviti. Vés zamišljen in jezen ko kušar potuje čez nek log in pride do mlake. Tam sreča staro babo, ki je bila umazana, gerda in žolava, da ga je skoro strah bilo.

„Kam pa greš rogljač? — ga bara babšé — zakaj si tako žalosten in klavern? So te kje v kadi imeli ali te oklestili prav dobro, da se deržiš tako kisló?“

„Ni ravno prav vsakemu norcu vsega povedati — reče hudoba — vendar, baba, tebi zaupam svojo žalost, ker sem že večkrat slišal, da kjer ne more zlodí nič opraviti,